

УДК 811.111373.41:34 (043.5)
DOI <https://doi.org/10.32782/2710-4656/2022.6.1/40>

Міміна О. М.

Національний університет «Одеська політехніка»

Ростомова Л. М.

Національний університет «Одеська політехніка»

Драпалюк К. І.

Одеський державний університет внутрішніх справ

ДУБЛЮВАННЯ ЯК ВИД АУДІОВІЗУАЛЬНОГО ПЕРЕКЛАДУ

У статті досліджуються проблеми, з якими зазвичай стикаються перекладачі під час дубляжу українською мовою англомовних фільмів і телевізійних програм, і пропонується вирішення цих проблем. У світлі вивчення загальних особливостей аудіовізуального перекладу та конкретних культурних обмежень, притаманних перекладу для україномовної аудиторії, пропонується, що певні елементи теорії перекладу можуть бути корисними для подолання виявлених технічних і культурних бар'єрів. З розповсюдженням засобів масової інформації аудіовізуальний переклад набув додаткового значення. Проте, хоча він займає багато часу в нашому житті, можна сказати, що аудіовізуальний переклад не привернув достатньої уваги перекладачів. Локалізувати фільм, тобто донести до глядача зміст сказаного з екрану можна трьома способами: за допомогою субтитрів, закадрового перекладу чи дубляжу. Стаття розглядає процес створення дубляжу українською. Дубляж – це звичайна практика, наприклад, у анімаційних фільмах, але також у новинах і документальних фільмах. Така техніка здається простою у виконанні, але вона складніша, ніж здається.

***Мета** цієї статті полягає в тому, щоб пролити світло на проблеми, з якими стикається перекладач, коли він хоче перекласти усний текст, у самому дискурсі чи в технічних питаннях, особливо під час використання аудіовізуальних засобів перекладу, таких як дубляж, і на чому перекладачі повинні зосередитися під час перекладу таких текстів, а також про те, як він може створити відповідну довжину речень у цільовому тексті, що допоможе йому зробити процес озвучування ефективним способом. Аналіз базується на методі наукового опису, методі суцільної вибірки, методі якісного співвідношення, а також використовується аналіз мовного матеріалу.*

Отримані дані показують, що на дубляж впливає кілька обмежень, які сильно відрізняють цей тип перекладу від літературного. Перекладачі мають значні можливості для покращення якості своєї продукції, особливо завдяки застосуванню більш функціонального підходу до перекладу, який може допомогти їм успішно справлятися з труднощами, притаманними цьому типу перекладу

***Ключові слова:** мова, дублювання, аудіовізуальний переклад, вербальний, невербальний, синхронність, текст.*

Постановка проблеми. Інтерес до кіноперекладу виник порівняно недавно. Поява різних видів кіноперекладу спричинила поглиблене вивчення цього питання. Створення сучасних технологій зйомки та озвучки сприяло появі такого виду кіноперекладу, як дубляж. Сьогодні цей вид кіноперекладу вважається одним із найпоширеніших в Україні. Незначна кількість публікацій з цієї проблематики відображають труднощі перекладу та суперечливі оцінки цього виду діяльності. Однак досі проблема перекладу художніх фільмів не стала предметом спеціального дослідження

вітчизняної філологічної науки та її розділу як теорія перекладу. Дублювання – процес дуже трудомісткий і включає безліч різних аспектів. У статті будуть розглянуті основні труднощі при створенні кіноперекладу, зокрема, дубляжу. Цим обумовлена актуальність цієї роботи.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. При вирішенні поставлених завдань були використані такі методи та прийоми: метод наукового опису, метод суцільної вибірки, метод якісного співвідношення, а також аналіз мовного матеріалу. Методологічною базою роботи служать

праці: Кухаренко В.А., Єфімова Л.П., Кочан І.М., Павлюк Л.С., Матківська Н., Баранаскене Р. та Блажавічене Р.

Матеріалом дослідження послужили текст фільму «Містер і місіс Сміт» з українським дубляжем (HDezhkaStudio). Оригінальна версія фільма у форматі VHS. Текст містить велику кількість обмежень і викликів, таких як гумористичні, мовні та культурні елементи, які підштовхуватимуть перекладача до пошуку шляхів їх вирішення.

Формулювання цілей статті. Метою роботи є порівняльний лінгвостилістичний аналіз оригіналів та українських перекладів тексту фільму «Містер і місіс Сміт», аналіз загальних закономірностей закадрового перекладу художніх фільмів та критеріїв оцінки подібних перекладів.

Виклад основного матеріалу дослідження. Кіно, як вид мистецтва, міцно увійшов у наше життя і зайняв у ньому дуже важливе місце. Крім розважальної, кінематограф виконує важливі філософські та соціальні функції: збереження та передачі інформації від покоління до покоління, формування світогляду, культурний обмін. Враховуючи величезну культурну цінність кінематографа, проблема правильності перекладу іноземних фільмів стає дуже актуальною. Переважна більшість українських глядачів вважають за краще дивитися зарубіжні фільми у професійному дубляжі.

Довгий час аудіовізуальний переклад не розглядався як окремий вид перекладу взагалі, що абсолютно неправильно на думку дослідників, оскільки даний вид перекладацької діяльності значно відрізняється від інших видів перекладу. Переклад аудіовізуальних текстів обумовлений великою кількістю суттєвих особливостей, що визначають перекладацькі стратегії та специфіку роботи перекладача. Аудіовізуальний переклад на сьогоднішній день залишається одним із найменш вивчених видів перекладацької діяльності. Більшість ґрунтовних праць у цій сфері належить зарубіжним авторам, однак і вітчизняні фахівці у галузі перекладознавства останнім часом все більше уваги приділяють саме цьому виду перекладу. Н. Матківська пропонує пояснення терміну «аудіовізуальний переклад»: «...це переклад вербальної складової відео, головною особливістю якого є синхронізація вербальної та невербальної частин» [3, с. 38].

Литовські дослідники Р. Баранаскене та Р. Блажавічене, у своїй статті «Аудіовізуальний переклад кінофільмів з англійської на литовську мову» порівнюють різні визначення аудіовізуаль-

ного перекладу та порівнюють аудіовізуальний переклад з іншими поняттями (фільмопереклад, екранний переклад та ін.) [4, с. 14]. Автори приходять до висновку, що саме термін «аудіовізуальний переклад», як процес міжмовного перенесення, який здійснюється з метою зробити аудіовізуальний текст зрозумілим цільовій аудиторії, яка не знає мови оригіналу, найбільш повно роз'яснює суть даного поняття, що полягає в наявності відразу кількох вимірів та каналів комунікації.

Жозелія Невес зазначає, що аудіовізуальні тексти полісемантичні, а реципієнти таких матеріалів є одночасно глядачами, слухачами, інколи читачами [5, с. 57]. Вони отримують та обробляють інформацію відразу на кількох рівнях декодування, оскільки будь-який аудіовізуальний твір – це складне цілісне повідомлення, що включає як вербальні, так і невербальні складові. До вербальних компонентів аудіовізуального тексту можна зарахувати: діалоги героїв; голос за кадром; тексти пісень; письмові складові (титри, написи, субтитри). До невербальних компонентів аудіовізуальних текстів належать: невербальний відеоряд (візуальний образний ряд); невербальна звукова частина (шуми, музика). Для здійснення якісного перекладу перекладач повинен визначити, який із перерахованих компонентів переважає в тій чи іншій ситуації з погляду перцептивного осмислення.

Аудіовізуальний (мультимедійний, екранний (screentranslation)) переклад є міжмовною передачею змісту не тільки художніх кіно- та відеофільмів (цей термін є гіперонімічним по відношенню до терміну «кіно/відео переклад»), але також комп'ютерних програм, телевізійних програм та випусків новин, рекламних роликів та театральних п'єс. У 90-х роках цей напрямок зіштовхнувся з «текстоцентризмом» [5, с. 39]. Це досить поширена ситуація, коли фільм перекладають перекладачі, потім його віддають на перевірку редакторам для внесення коректури та дрібних правок. Натомість редактор переробляє практично всю роботу, «підганяючи» перекладений текст під фільм.

В Україні та Польщі довгий час домінував закадровий переклад (переклад звучить поверх голосів акторів), але Україна намагається перейти на дубляж у варіанті *lip-sync*. У Польщі, окрім дубляжу, активно використовуються субтитри при кіноперекладі та закадровий переклад при телеперекладі. Вибір типу перекладу найчастіше визначається видом аудіовізуального тексту: так, художні фільми (у тому числі анімаційні) зазвичай дублюються, для документальних фільмів та

більшості телепрограм використовується закадровий переклад. Все більшого поширення набуває аудіодескрипція [6, с. 187].

Дослідники виділяють більше 10 типів аудіовізуального перекладу (як міжмовного, так і внутрішньомовного) [12, с. 14], які укладаються у 2 стратегії: переозвучення (*re-voicing*) та субтитрування (*subtitling*). До переозвучування відносять: закадровий переклад (*voice-over* або *halfdubbing*), коментар (*narration*), аудіодескрипцію (*audio description*), адаптацію, або вільний коментар (*free commentary*), синхронний переклад (*simultaneous interpreting*), дубляж (*dubbing*). Основними та найпоширенішими видами аудіовізуального перекладу є субтитри, дублювання та закадровий переклад [6, с. 9]. Кожна з перекладацьких технік має свої особливості та диктує перекладачеві свої правила.

Зупинимося на розгляді процесу дублювання та його особливостях.

У радянський період України дублювання українською іншомовних фільмів практично не відбувається, в першу чергу через політику інтернаціоналізації та русифікації СРСР. З відновленням незалежності України в 1991 році ситуація змінилася й Україна практично не мала ринку дублювання українською аж до 2006 року [1, с. 402]. Після ухвалення закону про обов'язкове дублювання фільмів українською мовою у 2006 році ситуація кардинально змінилася, почали з'являтися професійні студії дублювання найвищого рівня, а ринок дублювання українською почав стрімко розвиватися. На початку 2009 року відкрилася студія *Le Doyen Studio*, що стала першою українською студією дубляжу, що отримала сертифікат «Студія Dolby Premier».

Дублювання є такий вид переозвучування, у якому здійснюється повна заміна іншомовної мови акторів. Це явище Полякова О.В. називає «фонетичний синхронізм» [2, с. 303]. При цьому мова персонажів мовою перекладу має співпадати з оригінальною промовою за тривалістю фраз, а також із артикуляцією акторів. Спрощений спосіб дублювання, у якому збігаються лише початок і кінець фраз без укладання тексту, називається липсинк (*Lip sync*). Дублювання як вид перекладу істотно відрізняється від перекладу тексту. При сприйнятті аудіовізуальних продуктів людський мозок не тільки обробляє текстовий матеріал, але і комбінує цю інформацію з іншими джерелами, навіть з тактильними, якщо йдеться про ігри. При дублюванні відтворюється текст, розрахований на усне сприйняття, як і відтворення.

Дубляж, ймовірно, є для перекладача однією з найскладніших технік, адже на виході має вийти фільм, де створюється ілюзія того, що актори говорять мовою перекладу, тому його іноді називають «одомашненням» (*domestication*) [7]. За міжнародними стандартами займатися таким перекладом повинні тільки носії мови. Це обумовлено тим, що мовне середовище дуже рухливе. Лексика і синтаксис змінюються всього за пару років і людина, яка не знаходиться постійно в середовищі мови – дуже швидко втрачає її актуальність. Не менш важлива вимога – перекладачі не роблять переклад «з екрану», так як на чужій мові можна неправильно зрозуміти якісь речі або упустити деталі. Процес дублювання проходить наступні етапи. Отримавши копію фільму та скрипт (сценарій/монтажний лист) до нього, телекомпанія передає його перекладачеві. Перекладач працює одночасно із текстом, тобто, скриптом, та відео. Скрипти оформлені згідно з певними правилами та включають вказівку на відповідний відрізок тексту відео- або аудіо ряд (наприклад, музичний супровід), довжину тексту («тайм код»), його інтонаційне оформлення (помітки для акторів, з якою емоцією видавати ту чи іншу фразу).

Зазвичай отриманий скрипт містить переважно коментарі щодо реалій, які перекладачі теоретично можуть не знати. Іноді там є розшифровка певних фраз, які можуть збентежити. Інструкції з перекладу містяться у спеціальному документі, що має назву *creative letter*. У ньому розписується те, що вони хочуть почути від акторів, надається короткий опис персонажів та деякі поради щодо перекладу. З цінних інструкцій буває, наприклад: «Цю пісню ви не можете перекладати чи субтитрувати через конфлікт авторського права». Іноді коментарі складаються із фрази: “*Note humour*” – «Зверніть увагу – тут смішно». Іноді буває, що пишуть: «Чи впевнені, що у вашій країні знають, що таке тірамісу?», «Ви впевнені, що у вашій країні знають, що таке бейсбольна біта?» Варіантів вирішення спірних питань кілька та й усі неідеальні. По-перше, спробувати пояснити це у тексті. Не у всіх випадках це можна зробити, тому що здається дивним, якщо, наприклад, персонаж, який все життя грає в бейсбол, почне пояснювати базові поняття. По-друге, обійти складне слово, замінити загальнішим терміном або взагалі назвати «цією штукою». Третій варіант – дати кальку. Нехай буде розумне незрозуміле слово, воно спрацює на колорит, наприклад “*touchdown*”: частина глядачів не зрозуміє, що це таке, частина глядачів не помітить нічого дивного.

Аналогічно оформлюється текст перекладу. Дуже часто текст, записаний у сценарії, та текст, що звучить у фільмі, не збігаються. У гіршому випадку письмового тексту взагалі немає, тоді перекладач змушений працювати тільки з фільмом. Перший етап роботи над текстом – детекція – виявлення особливостей звукоряду (мовний малюнок, шумові ефекти) та відеоряду, що включає також рішення про ступінь обов'язковості передачі тих чи інших елементів лінгвістичної системи [9, с. 17] аудіовізуального тексту.

Під час перекладу кінострічки українською дуже часто постає проблема безеквівалентності чи неперекладності, особливо, коли одиниці перекладу – національний гумор чи культурно-специфічні реалії, значення яких залишається незрозумілим в інших країнах при дослівному перекладі. У такому випадку перекладачеві слід пам'ятати, що передача гумору не потребує повної та точної передачі змісту задля досягнення адекватності перекладу фільму. Зміст може бути змінено, іноді навіть повністю, головна умова тут – викликати миттєву реакцію глядачів (сміх), пов'язану з тим, що відбувається на екрані (звукоряд+відеоряд) [7, с. 110]. Під час перекладу гумору через необхідність врахування менталітету країн, а також у деяких випадках для перекладу потрібна спеціальна термінологія та сленг, наприклад, діалог вчених, працівників ІТ-сфери або військових. Існує проблема також із перекладом поезії. Кіноперекладачі рекомендують найняти професійного поета, давши йому в якості матеріалу для твору необхідний для написання підрядок твору. Ще одна проблема, яка виникла під час перекладу, – складність перекладу історичних фільмів, де необхідно уточнювати різні імена та географічні назви, а також «змушувати» героїв говорити мовою того часу [7, с. 114]. Пам'ятаючи про триєдність слова, аудіо- та відеоряду, перекладач починає свою роботу зі знайомства з кожним із цих компонентів. Наявність скриптів, з одного боку, полегшує завдання перекладача, якому не доводиться поклатися лише на власний слух [8]. Однак нерідко перекладач, особливо початківець, фокусує увагу саме на письмовому тексті і відштовхується в першу чергу від нього, забуваючи про те, що опора на аудіо- та відеоконтекст необхідна не лише на етапі першого знайомства з текстом (детекції), але також у процесі самого перекладу і завершальному його етапі, що з вимогою пропорційності тексту перекладу та її оригіналу.

Завершальний етап роботи перекладача над аудіовізуальним текстом – синхронізація. Най-

частіше основна проблема перекладача у тому, як синхронізувати оригінал та його переклад і перенести до тексту перекладу синтаксичні структури вихідної мови. На цьому етапі найбільших і часто «катастрофічних» змін зазнає текст.

Згідно з думкою Черноватого Л. М., синхронізація досягається шляхом збереження трьох видів синхронності: фонетичної, семантичної та драматичної. Фонетична синхронність досягається, коли рухи губ актора дубляжу відповідають не лише словам, а й звукам, які виробляє актор на екрані, наприклад, і дихання тощо. Однак це завдання майже неможливо виконати, принаймні, коли мова і звук повинні йти паралельно. Єдина вимога до добре виконаної фонетичної синхронності (особливо у фільмах, для кінотеатрів), це вимова лабіалізованих звуків. Наприклад, рухи губ, при проголошенні звуків *b, m, p* є особливими рухами, і вони мають бути синхронні в оригінальному та дубльованому звуку. Обов'язкова умова дотримання синхронності аудіо- та відеоряду відноситься і до початку, і до кінця реплік [9; с. 49].

До проблеми, яка може виникнути в процесі дубляжу, відноситься і використання інтонаційних штампів. Актори дубляжу найчастіше використовують придихання в кінці сказаної фрази або починають говорити на високих тонах і поступово переходять, практично, в шепіт після кожної речення. Таке мовлення неприродне і дуже відрізняється від оригінальної звукової доріжки. Тому потрібно стежити за тим, щоб при дубляжі промову акторів було передано максимально правдоподібно.

При семантичній синхронності основне завдання перекладача полягає в тому, щоб перекладена мова мала те саме значення, що й вихідне. Через невідповідність кількості мовних одиниць в українській та англійській мовах, потрібних для вираження однієї і тієї ж пропозиції та темпу мови, перекладачеві доводиться використовувати різні лексичні та граматичні прийоми. Семантична синхронність є пріоритетною вимогою у процесі дубляжу. При драматичній синхронності важливо, щоб дубльовані символи були співвіднесені з вихідними. Наприклад, якщо актор, який розмовляє на екрані, киває головою, пропозиція має бути позитивною [10]. Серед ускладнюючих факторів також можна назвати розташування актора в кадрі (чи знятий він/вона крупним планом, стоїть спиною до камери, відсутній(а) у кадрі та ін.) та індивідуальні особливості артикуляції акторів [12, с. 27].

До особливостей дублювання як виду аудіовізуального перекладу можна віднести:

1. Найлегший для сприйняття вид аудіовізуального перекладу. У глядача є можливість сконцентруватися повністю на перегляді, не відволікаючись на субтитри або іншу звукову доріжку.

2. Найбільш доступний. Дивитися дубльовані фільми можуть і діти і доросли, а також і люди, які поганочують (На відміну від закадрового перекладу звук оригінальної доріжки не заважає сприйняттю доріжки перекладу).

3. Компресія та зміни в оригінальному тексті неминучі, оскільки англійська та українська мови належать до різних мовних груп, вони відрізняються за граматичним строем (англійська мова – аналітична, українська – синтетична) [11, с. 118]. Отже, кількість складів в українському тексті зазвичай перевищує кількість складів в англійській мові. Це означає, що обсяг тексту, перекладеного з англійської на українську, може збільшитися. Також українська мова схильна до використання скорочених форм речення, коли в англійській мові поширене використання повних форм речення. З цього випливає, що український текст у середньому складатиметься з більшої кількості знаків і буде побудований по-іншому на всіх рівнях мови (від фонетичної до синтаксичної). Збільшення довжини репліки досягається додаванням різних фактичних конструкцій, слів зв'язок, вигуків, які не шкодять сенсу. Також використовується заміна висловлювання або елемента висловлювання іншим елементом із довшим формулюванням. Все це неминуче впливатиме на передачу експресивності [13, с. 38].

4. Перекладачеві в ході роботи над текстом для подальшого дублювання необхідно враховувати абсолютно всі особливості мови оригіналу, а також пара та -екстралінгвістичні характеристики мови героїв, щоб переклад точно передавав атмосферу оригіналу та всі компоненти значення, у тому числі експресивний.

5. Можлива втрата чи спотворення сенсу через неякісне озвучення або неякісно зроблений переклад.

6. Найтехнічно складніший для виконання вид аудіовізуального перекладу. Для виготовлення дубльованої версії фільму залучається набагато більше спеціалістів, ніж для виготовлення субтитрів чи закадрового озвучування. Також потрібна наявність спеціального обладнання та програмного забезпечення.

7. Необхідна синхронність на всіх трьох семіотичних рівнях: фонетичному (збіг у русі губ, якого досягають шляхом підбору схожих за набором звуків слів), найважливішому – семантичному

(збіг значення повідомлення вихідною мовою та мовою перекладу, саме) і драматичному (то, наскільки достовірно актор озвучування передає емоції та експресивність репліки) [14, с. 75].

8. На виготовлення дубляжу йде набагато більше часу, ніж на субтитрування та закадрове озвучування.

9. Найдорожчий вид аудіовізуального перекладу. Крім послуг перекладачів, необхідно оплачувати роботу професійних акторів озвучування, звукооператорів та фахівців, які займаються синхронізацією звуко- та відеоряду.

10. При виконанні дублювання оригінальна звукова доріжка заміниться новою, мовою перекладу. Тому навіть якщо у перекладі є помилки та неточності, глядач про це може не здогадатися.

Дублювання, як і інші види аудіовізуального перекладу, має низку позитивних та негативних якостей з точки зору перекладацької діяльності та процесу сприйняття аудіовізуального тексту. До позитивних рис, які впливають на передачу експресивного компонента, можна віднести можливість найбільш повноцінного сприйняття контексту і того, що відбувається на екрані, оскільки немає необхідності відволікатися на субтитри, а оригінальна звукова доріжка замінена повністю, що також унеможливує порушення сприйняття звукової складової. Остання особливість також практично виключає можливість виявити перекладацьку помилку.

Дублювання – «найпрофесійніший» з усіх видів аудіовізуального перекладу, тому з ним працюють лише фахівці даної сфери, що позитивно позначається на якості перекладу та передачі експресивності. Тим не менш, є низка серйозних обмежень, які значною мірою ускладнюють завдання перекладача. По-перше, компресія і стиснення тексту неминучі через особливості у складі вихідної мови, що звужує спектр засобів, за допомогою яких перекладач може передати експресивність. По-друге, текст перекладу неминуче буде підданий подальшій обробці у вигляді укладання для досягнення максимально можливої синхронності в артикуляції персонажів і звукової доріжки, внаслідок чого текст зазнає значних змін, внаслідок яких експресивність може бути втрачена повністю або частково.

Обговорення результатів. “Mr. & Mrs. Smith” – фільм про пару, яка закохується в тіла одне одного, а потім, випадково, по-справжньому пізнає одне одного і нарешті закохується по-справжньому. Той факт, що для цього вони, по суті, повинні знищити свій дім, свою кар’єру і – майже – одне одного,

насправді є непомітним. Зозглянемо докладніше лінгвістичну частину фільму “Mr. & Mrs. Smith” і порівняємо приклади з оригінального озвучування стрічки «Містер і місіс Сміт» (жанр Екшн, Комедія, Драма, Кримінал, Трилер, Романтична) з українським дубляжем (HDezhka Studio), щоб визначити способи досягнення адекватності при перекладі цього фільму.

1. Письмові складові: Титри

Оригінал:	Дубляж:
Mr. & Mrs. Smith	Містер і місіс Сміт
Bogota, Columbia	Богота, Колумбія

На даний момент у більшості фільмів титри не перекладаються за допомогою субтитрів або усного перекладу, і показуються під час сцен фільму. “Mr. & Mrs. Smith” – фільм 2005 року, фільм розпочинається усним перекладом назви фільму і він також перекладається за допомогою субтитрів, а імена людей, причетних до створення фільму, залишаються без перекладу. Під час перекладу назви “Mr. & Mrs. Smith” виконано Послідовний (дослівний) переклад. У момент показу титрів є музичний супровід.

Написи

Оригінал:	Дубляж:
Pisser	не перекладається
Employees	співробітники
Jane Smith, Professional Engineer	Джейн Сміт, професійний інженер
Jeopardy	не перекладається
John Smith, Professional engineer	Джон Сміт, професійний інженер

Написи можуть бути повністю перекладені та замінені українською мовою, або переклад може відобразитися як титри внизу екрана. Також такі написи можуть залишатися повністю неперекладеними. У цьому фільмі не всі написи перекладаються як титри внизу екрану.

2. Усні складові.

Пісні. Все музичне оформлення фільму залишається без усного перекладу та субтитрів в українському дубляжі. Оскільки слова, які використовуються в саундтреку даного фільму, не несуть додаткового смислового навантаження і не потребують перекладу.

Мова акторів. Терміни

Оригінал:	Дубляж:
To poke around the engine	Поколупатися в двигуні
Replace a seal or two	Заміна кількох сальників
He’s in construction. Big-time contractor.	Він на будівництві. Великий підрядник.

Одним із найчастіших способів передачі англійських термінів українською мовою в даному фільмі є підбір еквівалентного терміну, оскільки в наведених прикладах, представлені терміни вже давно входять до словникового складу мови, і для них є еквіваленти.

3. Сленг

Оригінал:	Дубляж:
Nice to meet you! Nice to meet ya.	Приємно.....Мені теж
He’s gone as much as I am	Він закоханий так само як і я
I give the whole thing six months tops	максимум 6 місяців, і розійдетесь
There was a struggle over the material. This tea sandwich of a man he got his hands on them first	Зубами вирвала (штори) у якогось чоловіка. Він схопив їх першим
His questions were a bit wishy-washy	Його запитання були дещо безглуздими
He’s got 14 different tells	Що не роздача – все в яблучко
You’re done, pal	Гру закінчено, друже
I got all my dough buried under the tool shed	Я їх зберігаю у панчосі дружини

При перекладі сленгу в цьому фільмі перекладач дотримувався двох напрямків. Перший за частотою використання – заміна аналогічним українським сленгом, який має таку ж експресивність, як можна помітити на даних прикладах. Другий – використання описового прийому перекладу.

Перш за все, перекладачу слід визначити до якого виду зниженої лексики належить слово мови оригіналу, і тільки тоді починати шукати відповідник у рідній мові. Види зниженої лексики в мові оригіналу та перекладу можуть значно відрізнятися. Наприклад, конотація може бути різною, коли слово без негативного значення в одній мові може набути його в іншій; вульгаризм може змінитися на сленг, а розмовне слово – на жаргон.

4. Ненормативна лексика

Оригінал:	Дубляж:
It’s pissing rain over here	Дощ вже дістав
What’s the shite	Якого біса?
Piss off	Відвали
In case you decide to scratch your ass	Коли хочеш дупу почесати

При перекладі стилістично зниженої лексики перекладач найчастіше використовує прийоми заміни, з допомогою яких зберігається стилістичне забарвлення вихідних мовних одиниць. Найчастішим видом трансформації при перекладі ненормативної лексики в даному фільмі

є нейтралізація, оскільки при показі фільмів для широкої публіки в Україні ставляться суворіші рамки по відношенню до ненормативної лексики.

5. Ідіоми

	Дубляж:
Let's pop the hood!	Давай, відкрий капот! (метафора... : відкрий таємницю)
To dodging bullets!	За наш успіх!
Beginner's luck	Новачкам щастить!
She's like Batman for computers	Вона як Бетмен для комп'ютерщиків
Clean body – Clean soul	У здоровому тілі – здоровий дух

При перекладі ідіом та фразеологізмів найчастіше використовується метод підбору фразеологічних еквівалентів або метод підбору фразеологічного аналога. При використанні подібних відповідностей можна зберегти весь комплекс значень одиниці, що перекладається. При перекладі мовних одиниць, які найбільш характерні для лінгвістичних рис вихідного кінотексту, найчастіше використовують методи підбору еквівалентів або аналогів, які зберігають потрібну експресивність мови персонажів.

Фільм «Містер і місіс Сміт» є цінним джерелом для вивчення комунікації, оскільки він зосереджується на стосунках, які ґрунтуються на таємницях, применшеннях, ухиленнях і підозрах. Усі ці елементи є перебільшеними, але є яскравим прикладом факторів, які шкодять успішній комунікації.

Висновки. Дубляж вважається, мабуть, найпоширенішим видом перекладу фільмів і відбувається через націленість на широкі маси людей і полегшеність сприйняття, а матеріальні питання у випадку з кінематографом, як правило, відступають на другий план через бажання кіностудій подавати якісний продукт. Дубляж фільмів – найвизначніша зміна в кінематографічній індустрії. Незважаючи на те, що вони здаються легкими, кожен процес супроводжується багатьма складними кроками для досягнення ідеального звуку. Крім того, перегляд дубльованих фільмів може допомогти людям краще вивчати нові мови, оскільки вони бачать, як актори озвучують і говорять. Незважаючи на всі особливості перекладу художнього фільму, для перекладача важливо зберегти задум оригіналу, зробити фільм зрозумілим для нового глядача, уявити образи персонажів у тому вигляді, тобто постаратися відтворити текст оригінального твору засобами іншої мови.

Список літератури:

1. Софієнко І.В. Становлення кіноперекладу в Україні. *Мовні і концептуальні картини світу*. 2014. № 50(2). С. 401–405.
2. Полякова О.В. Стратегія добору ліпсінк-відповідників за принципом фонетичного синхронізму у дубляжі англomовних анімаційних фільмів українсько. *Наукові записки. Серія: «Філологічна»*. Острого: Вид-во Нац. ун-ту «Острозька академія». 2013. № 45. С. 305–307.
3. Matkivska N. Audiovisual Translation: Conception, Types, Characters' Speech and Translation Strategies applied. *Studies about language*. 2014. № 25. pp. 38–44. DOI: <https://doi.org/10.5755/j01.sal.0.25.8516>
4. Baranauskienė R. Blazevičienė R. Audiovisual translation of feature films from English into Lithuanian. *Magistro darbas. Siauli universitetas*. 2008. № 4 (20). Pp. 14–21.
5. Neves J. Audiovisual Translation: Subtitling for the Deaf and Hard-of Hearing. 2005. Roehampton University, University of Surrey. URL: <http://rrp.roehampton.ac.uk/artstheses/1>
6. Szarkowska A. The audiovisual landscape in Poland at the dawn of the 21st century. *Foreign Language Movies – Dubbing and Subtitling/ ed. by A. Goldstein, B. Golubović*. Hamburg, 2009. P. 185–201.
7. Колесник Р.С. Відтворення комічного у художньому перекладі (на матеріалі творів німецькомовних авторів ХХ століття): дис... канд.. філол. наук: 10.02.16. Київ, 2011. 220 с.
8. Бухольц Н.А. Відтворення ідіолекту персонажів анімаційних фільмів у перекладі: дис. ... канд. філол. наук. 10.02.16. Київ, 2016. 273 с.
9. Черноватий Л. М. Методика викладання перекладу як спеціальності: підручник для студ. вищих заклад. освіти за спеціальністю «Переклад». Вінниця: Нова Книга, 2013. 376 с.
10. Paquin R. Translator, Adapter, Screenwriter. *Translating for the audiovisual / Translation Journal*. 1998. Vol. 2, № 3.
11. Audiovisual Translation: Language Transfer on Screen / ed. by J. Díaz Cintas, G. Anderman. Basingstoke : Palgrave Macmillan, 2009. 272 p.
12. Eco U. *Saying Almost the Same Thing: Experiences in Translation*. Milan: Bompiani, 2003.
13. Karamitroglou F. *Towards a methodology for the investigation of norms in audiovisual translation / F. Karamitroglou*. Amsterdam: Rodopi, 2000. 300 p.
14. Venuti L. *The Translator's Invisibility: A History of Translation*. London & New York: Routledge, 1995.

Mitina O. M., Rostomova L. M., Drapaluyk K. I. DUBBING AS A TYPE OF AUDIOVISUAL TRANSLATION

The article examines the problems that translators usually face when dubbing English-language films and television programs into Ukrainian, and suggests solutions to these problems. In light of the study of the general features of audiovisual translation and the specific cultural limitations inherent in translation for the Ukrainian-speaking audience, it is proposed that certain elements of translation theory may be useful for overcoming the identified technical and cultural barriers. With the spread of mass media, audiovisual translation has gained additional importance. However, although it occupies a lot of time in our lives, it can be said that audiovisual translation has not attracted enough attention from translators. There are three ways to localize a film, i.e. convey to the viewer the meaning of what is said on the screen: with the help of subtitles, voice-over translation or dubbing. The article examines the process of creating dubbing in Ukrainian. Dubbing is a common practice in animated films, for example, but also in news and documentaries. This technique seems simple to perform, but it is more complicated than it seems.

The aim of this article is to shed light on the problems a translator faces when he wants to translate a spoken text, in the discourse itself or in technical matters, especially when using audiovisual translation aids such as dubbing, and what translators should to focus on when translating such texts and how he can create appropriate sentence lengths in the target text, which will help him make the voicing process in an efficient way. The analysis is based on the method of scientific description, the method of continuous sampling, the method of qualitative correlation, and the analysis of language material is also used.

The obtained data show that dubbing is affected by several limitations that strongly distinguish this type of translation from literary translation. Translators have significant opportunities to improve the quality of their output, especially by adopting a more functional approach to translation that can help them successfully deal with the challenges inherent in this type of translation.

Key words: *language, duplication, audiovisual translation, verbal, non-verbal, synchronicity, text.*